

Předmět: **Základy společenských věd (ZSV)**
 Náplň: **Sociologie, ekonomie a části oboru Člověk a svět práce**
 Třída: **2. ročník a sexta**
 Počet hodin: 2 hodiny týdně
 Pomůcky: PC, dataprojektor, odborné publikace, dokumentární filmy

Téma	Výstupy vědomostní <i>Výstupy procedurální</i>	Pojmy	Metody a formy	Poznámky
Sociologie a sociologický výzkum	• Uvede hlavní charakteristiky sociologie jako vědní disciplíny (vznik a vývoj, předmět a metody jejího zkoumání, základní členění, místo sociologie v systému věd) • <i>Orientuje se v základních sociologických teoriích</i> • <i>Rozliší základní techniky zjišťování informací a metody sběru dat</i> • <i>Vyhodnotí jednoduchou</i>	sociologie sociologie obecná sociologie speciální společnost majorita minorita elita sociologický výzkum hypotéza pozorování rozhovor dotazování socializace resocializace sociální vazby mezilidská komunikace	 Projekt: Totalitní režimy v Československu Projektové vyučování Práce s chybou Skupinová práce Myšlenková mapa Brainstorming Exkurze Kritické myšlení	 Jak rozumím vlastní jedinečnosti. Jaká/jaký chci být a proč. Co skutečně dělám a co mohu a chci udělat pro svůj osobní rozvoj.

	<i>statistickou informaci (procenta, průměry)</i> • <i>Uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem</i> • <i>Respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky</i> • <i>Objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích</i> • <i>Rozliší skupiny a agregátní celky (útvary)</i> • <i>Určí zvláštnosti malých sociálních</i>	sociální kontrola sociální skupina agregát dav komunita obyvatelstvo organizace instituce veřejnost		
--	---	--	--	--

	<i>skupin</i> • <i>Chápe principy jejich klasifikace a uplatní poznatky o jejich dynamice (konflikty)</i>			
Společenská podstata člověka	• <i>Rozumí problematice davů a kolektivního jednání</i> • <i>Určí vztah osobnosti a sociální role, ocení význam symbolické interakce</i> • <i>Objasní úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní</i> • <i>Určí specifika sociálních hnutí</i> • <i>Rozliší pojmy veřejnost a veřejné mínění</i> • <i>Rozpozná sociální strukturu a osy stratifikace (demografická, ekonomická,</i>	sociální pozice sociální role veřejnost veřejné mínění		já a moje sociální role nyní i budoucí (žák, občan, rodič apod.) já jako člen skupiny a komunity

	<i>politická, kulturní)</i>			
Sociální struktura společnosti –	• <i>Rozliší pojem třídy a vrstvy</i> • <i>Objasní pojmy status, mobilita, prestiž a výkon</i> • <i>Zhodnotí problém sociální nerovnosti a sociální distance</i> • <i>Identifikuje vztah přírodního a kulturního, problém antropogeneze</i> • <i>Rozliší základní znaky instituce a organizace</i> • <i>Objasní principy byrokracie</i> • <i>Objasní vznik a utváření institucí, formování a přenos kulturních vzorců, úlohu hodnot a norem (morálka, právo, náboženství)</i>	stratifikace třídy vrstvy sociální status sociální mobilita byrokracie nezaměstnanost kriminalita extremismus sociální patologie prestiž sociální nerovnost antropogeneze morálka právo náboženství moc		 V čem spočívají rozdíly mezi asimilací, integrací, inkluzí. Které příčiny způsobují imigraci (historické, sociální, ekonomické). Které příčiny způsobují etnickou, náboženskou a jinou nesnášenlivost jako možný zdroj mezinárodního napětí (interkulturní konflikt) a jak ji předcházet.
Člověk v rodině	• <i>Charakterizuje funkce rodiny, osvětlí problematiku</i>	rodina manželství registrované		

	tzv. krize rodiny • <i>Zhodnotí nové formy soužití</i> • <i>Rozliší problémy sociologie věkových skupin, rozliší fáze životního cyklu</i>	partnerství		Já a sociální a morální dilemata doby, v níž žiji. Jak se ovládám v situacích, kdy se věci nedějí podle mé představy. sociálně-komunikační dovednosti výhodné pro spolupráci (jasná komunikace, argumentace, řešení sporů) Můj vztah ke spolupráci a k soutěži
Sociální fenomény a procesy	• <i>Orientuje se ve vztahu kategorie státu a moci, objasní problém legitimacy moci</i> • <i>Vymezí znaky národa a pochopí význam etnických vztahů</i> • <i>Uvědomí si rizika nesnášenlivosti mezi lidmi</i>	etnikum národ rasismus xenofobie holocaust šoa legitimita moci legálnost moci		 Jaké postoje a jednání provázejí xenofobii, rasismus, intoleranci a extremismus.
Příroda, kultura a společnost	• <i>Identifikuje praktické důsledky adaptace a asimilace</i> • <i>Charakterizuje přehled kategorií</i>	kultura druhá kultura adaptace asimilace revoluce		 reklama a její výrazové prostředky,

	společenské změny (revoluce, evoluce, pokrok) • <i>Porovná obecné charakteristiky procesů na makro a mikroúrovni</i> • Charakterizuje základní znaky tzv. postindustriální a postmoderní společnosti • Vyloží kritéria vymezení společnosti hojnosti, konzumu, volného času či masové kultury • <i>Rozliší na příkladu pojmy volný čas a životní styl</i> • Vysvětlí úlohu masmédií, pojmy komunikace, jazyk • <i>Aplikuje sociologický pohled na podnik, chápe proměny přístupu k řízení</i>	evoluce postindustriální spol. postmoderní spol. konzumní společnost masová kultura masmédia		kritický přístup k reklamě, rozbor reklamy z hlediska použité strategie (úspěch ve společnosti, získání obdivu, výzvy k identifikaci)
Ekonomie	• Vysvětlí na základě konkrétní, reálné a	ekonomie ekonomika	Kritické myšlení, Skupinová práce	

	aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu • <i>Stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období</i> • <i>Objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky</i> • <i>Rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky</i> • <i>Rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání</i> • <i>Posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější</i> • <i>Posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se</i>	mikroekonomie makroekonomie základní ekonomická otázka trh tržní mechanismus poptávka nabídka cena výnosy zisk podnikání domácnosti firmy stát	Prezentace řešeného problému Problémové vyučování Prožitkové aktivity formou scének	Jak ovládám myšlenkové postupy řešení problémů procesů a změn v určitém prostoru a v čase a projevujících se rozvojem techniky, rostoucí dynamikou v pohybu informací, kapitálu, zboží. ekonomický rozvoj a globalizace: soubor procesů vedoucích k propojování výrobců a spotřeby v celosvětovém měřítku nerovnoměrný vývoj světa: nerovnost v ekonomickém a společenském rozvoji: tzv. rozdělený svět; mezinárodní dluh
--	---	---	--	--

	<i>zaměstnáním</i> • Uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění			
Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	• Analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu • <i>Vysvětlí praktický význam ekonomie pro člověka</i> • <i>Vysvětlí úlohu trhu v ekonomice</i> • <i>Na konkrétním případě odhadne vývoj poptávky, nabídky a ceny na trhu</i> • <i>Vysvětlí příčiny a podstatu tržního selhání</i> • <i>Na příkladu vysvětlí</i>	státní rozpočet příjmy státu výdaje státu daně daňové přiznání zaměstnanost inflace HDP rekvalifikace obchodní bilance úřad práce		 Jaké jsou mé hodnotové žebříčky. Jak přebírám zodpovědnost v různých situacích. podíl na demokratickém fungování společnosti, osobní angažovanost Které mé osobnostní předpoklady jsou výhodné a naopak nevýhodné pro situace spolupráce a které pro situace soutěžení, konkurence atd.

	<i>pojmy náklady, výnosy, zisk</i> • <i>Na konkrétních příkladech porovná výhody a rizika podnikání a zaměstnání</i> • <i>Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu</i> • <i>Rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje</i> • <i>Uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání, především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění</i> • <i>Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších</i>			
--	--	--	--	--

	<i>ekonomických ukazatelů na změny v životní úrovni občanů</i> • Uvede podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování • Uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit • <i>Vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o sociální dávku, na kterou má nárok</i> • Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur • <i>Vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií</i> • <i>Na konkrétním příkladu posoudí</i>			
--	---	--	--	--

	<i>vývoj makroekonomických ukazatelů a jejich vliv na životní úroveň občanů</i> • Uvede konkrétní příklady zásahů státu do tržní ekonomiky • <i>Na příkladech zásahu státu do ekonomiky (např. snížení daní, zvýšení úroků atd.) odhadne, jaké ekonomické cíle vláda či parlament sledují a jaký vliv mají na sociálně - ekonomické postavení jednotlivých skupin občanů</i> • Na příkladech objasní, jak občan přispívá do státního rozpočtu a co z něho získává (příjmové a výdajové položky státního rozpočtu) • <i>Rozliší způsob úhrady přímých a nepřímých daní</i>			
--	---	--	--	--

	• <i>Na příkladu konkrétní situace posoudí, které sociální dávky může využít a kde získá bližší informace o jejich poskytování</i> • <i>Používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kurzovního lístku</i> • <i>Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti</i> • <i>Navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti</i> • <i>Na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)</i>			
--	---	--	--	--

Finance	• <i>Vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení</i> • <i>Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN</i> • <i>Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby</i> • <i>Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank</i> • <i>Využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního</i>	peníze cenné papíry burza banka centrální banka úvěr spoření pojištění investice rozpočet domácnosti RPSN		 Jaké zdroje energie a suroviny člověk na Zemi využívá a jaké klady a zápory se s jejich využíváním a získáváním pojí. příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií) komunikace a spolupráce v týmu (stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti, otázka autorství a dopracování materiálů s ohledem na celek)
---------	---	--	--	---

	<i>platebního styku</i> • Charakterizuje a rozliší jednotlivé formy peněz a objasní jejich funkci • <i>Na příkladech odliší funkci centrální banky a obchodních bank</i> • <i>Orientuje se v jednotlivých formách placení a v příslušných platebních dokladech</i> • <i>Navrhne a posoudí možnosti financování svých potřeb (spoření, úvěry, leasing)</i> • <i>Navrhne a posoudí řešení situace nedostatku finančních prostředků</i> • <i>Na příkladech odliší zákonné a smluvní pojištění</i> • <i>Na konkrétních příkladech rozliší různé formy investic a posoudí jejich</i>			rozbor aktuálního zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv (důležitost pro život, aktuálnost, negativita, blízkost, jednoduchost, jednoznačnost, přítomnost prominentní osoby, možnost trvání v čase) Vztah mezi mediálními produkty a skutečností (mediální „reprezentace“ skutečnosti, vztah zpravodajství a skutečnosti, vztah fikce a skutečnosti, „hra“ se skutečností, relevance a věrohodnost informačních zdrojů a informací) - výrazové prostředky (kódy a konvence)
--	--	--	--	--

	<i>výnosnost a riziko</i>			
Člověk ve sféře práce a organizace	• Rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky • Rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání • Posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější • Posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním	podnikatel zaměstnanec zaměstnavatel podnikání fyzická osoba právnícká osoba hrubá mzda superhrubá mzda čistá mzda		
Člověk a svět práce	• Vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi • Vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • Reflektuje význam	timing pohovor konkurz výběrové řízení životopis	 Dobrovolný projekt: Konkurzní řízení na místo vrcholného manažera školy Kritické myšlení, Skupinová práce Prezentace řešeného problému Problémové vyučování	

	<i>práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy</i> • <i>Založí si své portfolio</i> • <i>Posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním</i> • <i>Posoudí profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře</i> • <i>Vymezí potřebné předpoklady k získání určitého pracovního místa (zdravotní, osobnostní, kvalifikační)</i> • <i>Vysvětlí rozdíl mezi úkolovou a časovou mzdou, hrubou a čistou mzdou, nominální a reálnou mzdou</i>		 Dobrovolný projekt: Firma	
--	--	--	--	--

	• Uvede, kde získá informace o možnostech a podmínkách zaměstnání, pomoci v nezaměstnanosti (informační, poradenské a zprostředkovatelské služby) • Na příkladech uvede, kde získá informace o možnostech samostatného podnikání			
--	---	--	--	--